

Llwybr Ebbw Fach

Ebbw Fach Trail

Darganfod golygfeydd Llwybr Ebbw Fach

Discover the sights of the Ebbw Fach Trail

Allwedd Key

- Llwybr Ebbw Fach Ebbw Fach Trail
- Ffordd yr A467 A467 Road
- Afonydd Rivers
- Mannau gwyrdd Greenspaces
- Llwybr Beicio Cycle Route
- Pwyntiau o Ddiddordeb Points of Interest
- Parcio Parking
- Toileddau Toilets
- Amgueddfa Museum
- Gwybodaeth Information
- Caffi Cafe
- Tafarndai Public Houses
- Swyddfa'r Post Post Office
- Siopau Shops
- Gwyllfan Viewpoint

Pwyntiau ddiddordeb ar hyd y ffordd

Points of interest along the way

- 1 Amgueddfa Brynmawr a'r Cylch** – Mae gan yr amgueddfa gasgliad amrywiol o arteffactau yn cynnwys casgliad o gelfi Brynmawr a gynhyrchwyd gan un o'r diwydiannau a sefydlodd y Crynwyr yn Arbrawf Brynmawr.
- 2 Tai Crwn Nantyglo** – Adeiladwyd yn 1816 gan Joseph a Crawshay Bailey, dyma'r castell olaf i'w adeiladu ym Mhrydain sy'n dwyn i gof y gwrthdaro rhwng y meist'r haearn a'i weithwyr.
- 3 Mynydd Carn-y-Cefn** – Ar uchder o 1,800 tr (500 M) mae Mynydd Carn-y-Cefn yn garnedd gladdu o'r oes Efydd a fu yma ers tua 1700 CC.
- 4 Tafarn y Royal Oak Inn** – Cartref Zephaniah Williams, arweinydd Siartwyr Blaenau Gwent yng ngrwthryfel 1839.
- 5 Capel Salem** – Priodas anarferol yn cyfuno man addoli ac Amgueddfa'r Siartwyr yn ymchwilio brodyr y gweithwyr am y bleidlais.
- 6 Amgueddfa Grwp Gweithredu Treftadaeth Blaenau** – Mae gan yr amgueddfa yn sefydlid Blaenau gasgliadau am ddiwydiant, capeli, ysgolion ac enwogion lleol.
- 7 Ty Nest Llewellyn** – Olion cartref Nest Llewellyn, un o sylfaenwyr Anghydfuriaeth yn yr ardal, ar lan ogledd-orllewin Cronfa Cwmtylleri.
- 8 Amgueddfa Abertylleri a'r Cylch** – Mae'r amgueddfa'n cynnwys arteffactau cysylltiedig â'r dref o amserau cynhanes.

- Brynmawr & District Museum** – The museum has a varied collection of artefacts including a collection of Brynmawr Furniture manufactured by one of the industries set by the Quakers in The Brynmawr Experiment.
- The Nantyglo Roundhouses** – Built in 1816 by Joseph and Crawshay Bailey, it is the last private castle built in Britain and is a stark reminder of the conflict between the Ironmaster and his workers.
- Mynydd Carn-y-Cefn** – At a height of 1800 ft (500 M) Mynydd Carn-y-Cefn is a Bronze age burial cairn dating to about 1700 BC.
- The Royal Oak Inn** – Was the home of Zephaniah Williams, leader of the Blaenau Gwent Chartists in the rising of 1839.
- Salem Chapel** – An unusual marriage bringing together a place of worship and Chartist Museum exploring the workers fight for the vote!
- Blaina Heritage Action Group Museum** – Hosted in Blaina Institute, the museum has collections about local industry, chapels, schools and celebrities.
- Ty Nest Llewellyn** – The remains of the home of Nest Llewellyn, one of the founders of Nonconformity in the area, can be found on the north-west bank of Cwmtillery Reservoir.
- Abertillery & District Museum** – The museum contains artefacts relating to the town from prehistoric times.

Pellter Walk

No. ml km

No.	ml	km	mins
1	0.3	0.5	10 mins
2	0.5	0.75	10 mins
3	0.9	1.5	20 mins
4	0.8	1.25	15 mins
5	0.6	1	20 mins
6	2.31	3.75	1 hr 15 mins
7	0.9	1.5	30 mins
8	1.5	2.5	30 mins
9	1.2	2	25 mins
10	0.5	0.75	10 mins
11	0.6	1	20 mins
12	0.9	1.5	20 mins
13	0.9	1.5	20 mins

Gwybodaeth Information

Highlands Road (Beaufort) - NP23 5RG
 Pen-y-Gwm School (PNYW) - NP23 5QD
 Parc Manwerthu Glantylleri (ASDA) - NP23 4SL
 Teras yr Orsaf, Nantyglo - NP23 4QF
 Cwmtillery/Parc Canolog, Blaenau - NP13 3LA
 Glandwyr, Cwmtylleri - NP13 1LA
 Parc Duffryn, Glandwyr - NP13 1TY
 Parc Arrael Griffin, Heol Chapel - NP13 2ND
 Sefydliad Llanhilleth - NP13 2JT

Bob rhan o'r Llwybr Ebbw Fach yn cael eu gwasanaethu'n dda gan cysylltiadau trafnidiaeth.

Am ragor o fanillion cysyllter a ni ar 01495 355937 / 07968 472812 neu www.blaenau-gwent.gov.uk

Every part of the Ebbw Fach Trail is well served by transport links.

For further information please contact us on 01495 355937 / 07968 472812 or at www.blaenau-gwent.gov.uk

Noder mai gwybodaeth fras yn unig ar y banel hon Mae gwybodaeth fanwl ar deithio, mapiau, amseriadau a chyngor ymarferol ar gerdedd yn cyfeirio at bob ffordd ar gael i'w gweld a'i lawrlwytho yng ngwefan Llwybr Ebbw Fach www.ebbwfachtrail.org.uk

Please note that the information in this panel is only intended as a rough guide. Detailed travel information, maps, timings and practical walking advice relating to all routes can be reviewed and downloaded at the Ebbw Fach Trail website www.ebbwfachtrail.org.uk

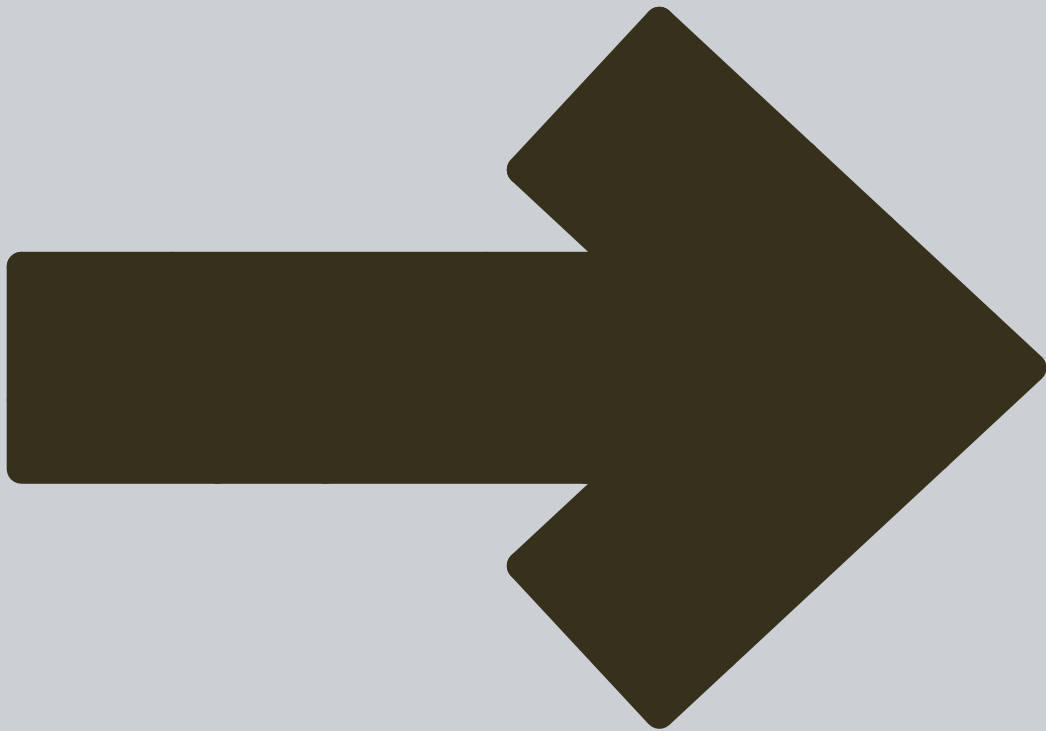
Llwybr Ebwy Fach

Ebbw Fach Trail

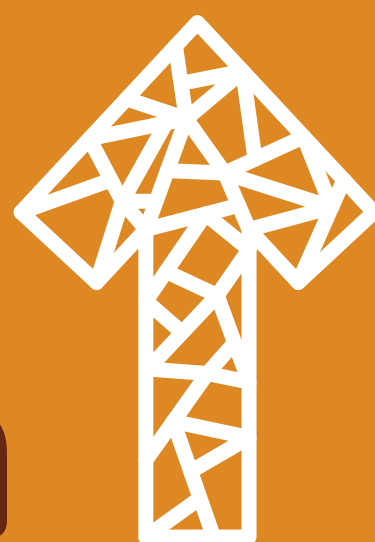

Dilynwch gyferbwyntiau Llwybr Ebwy Fach.
Please follow the Ebbw Fach Trail way markers.

Llwybr Beicio Lleol
Local Cycle Route

I'r Gogledd Heading North

Parc Cenedlaethol Bannau Brycheiniog Brecon Beacon National Park

Wrth deithio o amgylch y Parc, fe fyddwch yn cael eich hudo gymaint gan harddwch y golygfeydd – i'r raddau lle mae'n rhaid stopio i dynnu llun. Mae hyn yn digwydd i bobl sy'n byw yma drwy'r amser. Mae'r olygfa yn newid bob ugain munud gan fod y golau a'r cymylau yn symud ar draws y tirwedd. Yn y nos mae'r Llwybr Llaethog yn croesu'r awyr dywyll ac, os edrychwch i fyny, fe wellwch pam ein bod yn cael ein cydnabod fel Gwarchodfa Awyr Dywyll Ryngwladol.

Travelling around the Park, you may find yourself stopped in your tracks by the beauty of the scenery – to the extent where you have to stop and take a picture. This happens to people who live here all the time. The view changes every 20 minutes as the light and clouds move across the landscape. At night the Milky Way arcs across the dark sky and if you gaze up, you will appreciate why we are also recognized as an International Dark Sky Reserve.

Patsys Brynmawr Brynmawr Patches

Leoliad: SO 179 137
Location: N51.816196
W3.1914201

Roedd y Patsys yn ardaloedd lle bu pobl yn cloddio i mewn i ochr y bryn er mwyn tynnu'r glo a'r mwyn haearn a oedd yn agos at yr wyneb. Roedd enw'r gweithiwr yn dynodi pob rhan h.y. 'Patsyn Dai'. Maent yn cynnwys rhai o'r archeoleg ddiwydiannol gynharaf, gyda Pyllau Siâp Cloch sy'n dyddio o'r 1770au a'r 1780au a lefelydd, hysiadau a rasys sy'n gysylltiedig â'r gweithiau haearn yn Nant-y-glo a Beaufort. Cadwch olwg am flodau unigrywyr ardaloedd hyn.

The Patches were areas where people dug into the hillside to extract the coal and iron ore, which outcropped near to the surface. Each section was identified by the worker's name i.e. 'Dai's Patch'. They contain some of the earliest industrial archaeology with Bell Pits, dating from the 1770s and 1780s and levels, hushes, races associated with the ironworks at Nantyglo and Beaufort. Also look out for the unique flora of these areas.

Leoliad: SO 12767 15225
Location: N51.828803
NP22 4HD W3.2672471

Ogof y Siartwyr Chartist Cave

Mewn lleoliad uchel ar Weundiroedd Llangynidr, uwchben Trefil, mae Ogof y Siartwyr. Mae hefyd wedi cael ei alw'n Stabl Fawr pan oedd yn cael ei defnyddio fel cysgodfan gan dda byw ar y gweundiroedd, Tylles Fawr ac Ogof Fawr. Daeth y ceudwll calachfaen hwn yn ddrwg-enwog pan gafodd ei ddefnyddio i gadw peiciau ac arfau eraill cyn Gwrthryfel y Siartwyr yng Nghasnewydd rhwng 3 a 5 Tachwedd 1839. Mae dwy garnedd gerllaw, sef Garn Fawr a'r Deryn – rhai o'r carneddau claddu oes mwyaf sy'n dyddio i'r oes efydd yng Nghymru.

Sitting high on Llangynidr Moors above Trefil is Chartist Cave. It has also been known as Stabl Fawr when it was used as a shelter by livestock on the moors, Tylles Fawr 'The Great Hole' and Ogof Fawr the 'Big Cave'. This limestone cavern became notorious when pikes and other weapons were stockpiled there ahead of the Chartist Insurrection at Newport from 3–5 November 1839. Nearby there are two Cairns, Garn Fawr and Y Deryn – some of the largest bronze age burial cairns in Wales.

Llwybrau Lleol

Local Trails

Llwybr Nye Bevan Nye Bevan Trail

Llwybr y gallwch gerdded neu yrru ar ei hyd o amgylch Tredegar, lle gallwch weld safleoedd sy'n gysylltiedig ag Aneurin Bevan, yr AS Llafur a phensaer y Gwasanaeth Iechyd Gwladol.

A walk and drive trail around Tredegar taking in sites associated with Aneurin Bevan, Labour MP and architect of the National Health Service.

Llwybrau Darganfod Discover Trails

Llwybr y pum tref, sy'n archwilio hanes cyfoethog Abertyleri, y Blaenau, Glynebwy, Nant-y-glo a Thredegar.

Five town trails exploring the rich heritage of Abertillery, Blaina, Ebbw Vale, Nantyglo and Tredegar.

Llwybr Ebbw Fach Ebbw Fach Trail

Llwybr cerdded a seiclo i lawr Cwm Ebbw Fach, lle gallwch weld 14 o lochesi amgylcheddol a llawer o safleoedd o ddiddordeb lleol.

A walking and cycling trail down the Ebbw Fach Valley, taking in 14 environmental havens and many sites of local interest.

Llwybrau Lleol

Local Trails

Llwybrau Tyleri

Tyleri Trails

Naw taith gerdded o amgylch tirwedd donnog Abertyleri, sy'n cynnig golygfeydd godidog o'r cwm, a'r cyfle i ddarganfod llên gwerin leol, chwedlau a hanes golfaol yr ardal.

Nine walking trails around the rollercoaster landscape of Abertillery offering spectacular views of the valley, taking in local folklore, fable and the mining history of the area.

Yn ôl troed y

Gwneuthurwyr Haearn

In the footsteps of the

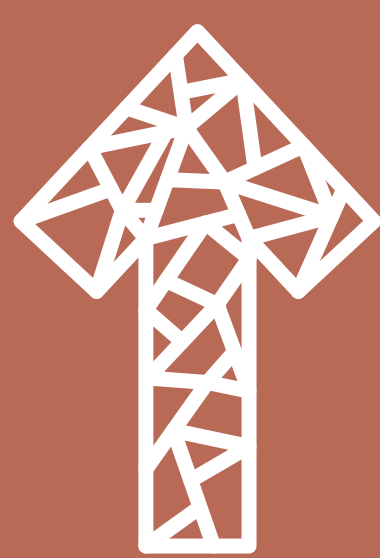
Iron Makers

Saith llwybr cerdded ar hyd yr hen dramffyrdd, y mae pob un wedi'i enwi ar ôl meistr haearn. Mae'r llwybrau yn olrhain treftadaeth ddiwydiannol leol, gan ei phlethu â threftadaeth gymdeithasol a diwylliannol pob cymuned.

Seven walking trails along old tramroads, each named after a local ironmaster. The trails trace local industrial heritage, weaving in the social and cultural heritage of each community.

I'r Dwyrain Heading East

Safle Treftadaeth y Byd Blaenafon Blaenafon WHS

Lleoliad:
Location:
NP4 9AS

Ym mis Rhagfyr 2000, cofrestrodd UNESCO Dirlun Diwydiannol Blaenafon fel Safle Treftadaeth y Byd oherwydd y rhan a chwaraeodd fel prif gynhyrchydd haearn a glo'r byd yn y bedwaredd ganrif ar bymtheg. Heddiw, gallwch weld olion yr holl elfennau angenrheidiol ar gyfer y diwydiannau haearn a glo, gan gynnwys pwll glo, ffwrnesi, chwareli, systemau rheilffordd, bythynnod y gweithwyr haearn, eglwysi, capeli, ysgol a neuadd y gweithwyr.

In 2000, UNESCO inscribed the Blaenafon Industrial Landscape as a World Heritage Site, for the part the area played as the world's major producer of iron and coal in the 19th Century. Today you can see remains of all of the necessary elements needed for the iron and coal industry, including a coal mine, furnaces, quarries, railway systems, ironworkers cottages, churches, chapels, a school and a workmen's hall.

Guardian Guardian

Lleoliad: SO21809 02765
Location: N51.718142
NP13 2ND W3.31332600

Mae'r cerflun 20 metr hwn gan Sebastien Boyesen yn coffáu'r 45 o ddynion a bechgyn a fu farw yn y drychineb a ddigwyddodd ar 28 Mehefin 1960. Adroddir hanes pentref Six Bells, y drychineb a'r gofeb yn yr ystafell dreftadaeth yn Nhŷ Ebbw Fach.

This 20 metre sculpture by Sebastien Boyesen, commemorates the 45 men and boys who lost their lives in the disaster that struck on 28th June 1960. The story of the village of Six Bells, the disaster and the memorial are told in the heritage room at Ty Ebbw Fach.

Sinema Neuadd y Farchnad Market Hall Cinema

Lleoliad:
Location:
NP23 4AJ

Y sinema hynaf yng Nghymru - mae'n croesawu ymwelwyr ers 1894. Cafodd ei uwchraddio yn ddiweddar gyda'r dechnoleg daflunio ddiweddaraf.

The oldest cinema in Wales - welcoming visitors since 1894. Recently upgraded with the latest projection technology.

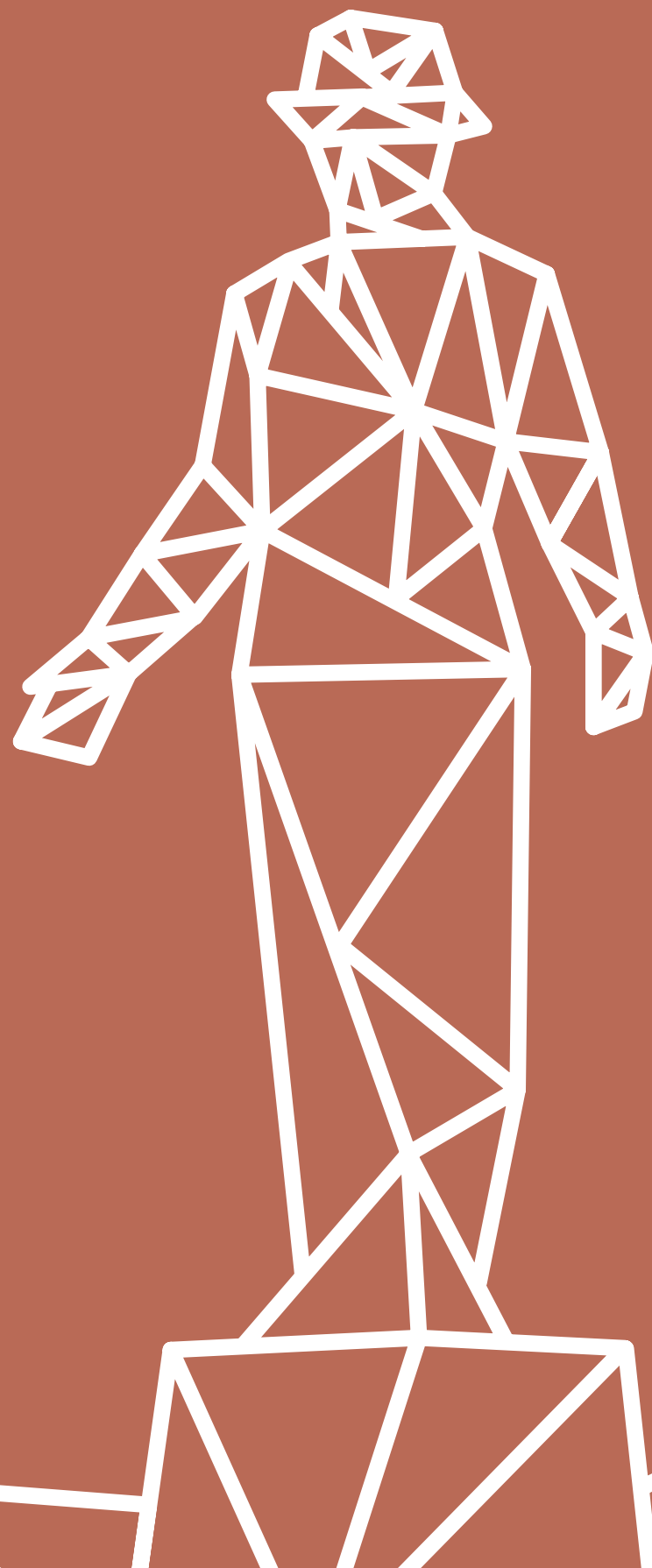

Tai Crwn Nant-y-glo Nantyglo Round Houses

Lleoliad:
Location:
NP23 4QL

Y cyfadail hwn, agodwyd gan Joseph a Crawshay Bailey yn 1816, yw'r castell preifat olaf a adeiladwyd ym Mhrydain. Mae'n ein hatgoffa o'r gwrthdaro rhwng y meistyr haearn a'i weithwyr.

Built in 1816 by Joseph and Crawshay Bailey, it is the last private castle built in Britain. It is a stark reminder of the conflict between the ironmaster and his workers.

Amgueddfa Brynmawr a'r Cylch Brynmawr Museum

Lleoliad:
Location:
NP23 4AJ

Mae'r amgueddfa yn datgelu hanes cymdeithasol a diwydiannol Brynmawr, gan gynnwys ei chasgliad o Ddodrefn Brynmawr, dyluniadau Art Décor sy'n adnabyddus am eu symlrwydd urddasol.

The museum reveals the social and industrial history of Brynmawr, including their collection of Brynmawr Furniture, Art Décor designs renowned for its elegant simplicity.

Amgueddfa'r Blaenau Blaina Museum

Lleoliad:
Location:
NP13 3BN

Mae gan yr Amgueddfa amrywiaeth eang o arddangosfeydd, gan gynnwys adrannau am y diwydiannau glo a haearn lleol, capeli, ysgolion, enwogion lleol, ac adluniad o gegin Gymreig Fictoraidd sydd wedi'i dodrefnu'n llawn.

The Museum has wide ranging displays including sections on the local coal and iron industries, chapels, schools, local celebrities, and a fully furnished reconstruction of a Victorian Welsh kitchen.

Amgueddfa Abertyleri Abertillery Museum

Lleoliad:
Location:
NP13 1AH

Caiff ymwelwyr eu tywys drwy hanes, gan ddechrau gyda bwyelli sy'n dyddio o Oes y Cerrig a'r Oes Haearn, naid fawr wedyn i'r Chwyldro Diwydiannol, hyd at streic y glowyr yn 1984-5. Yn ogystal â hyn, mae arddangosion sy'n ymwneud â rheilffyrdd, y Rhyfel Byd Cyntaf a'r Ail Ryfel Byd a hanes cymdeithasol, a adroddir drwy gyfres o siopau a chartrefi.

Visitors are taken through history starting with Stone and Iron Age axes, a giant leap forward to the Industrial Revolution, right up to the 1984-5 miners' strike. There are also exhibits on railways, World War I & II and social history told through a series of shops and homes.

Eglwys Sant Illtud St Illtyd's Church

Lleoliad: SO 21795 01945
Location: N51.710764
NP13 2AY W3.1332815

Eglwys hynafol Sant Illtud yw'r adeilad hynaf yng ngogledd-orllewin Gwent. Mae'r adeilad presennol yn dyddio o'r 13eg ganrif, ond mae'r cofnod cynharaf o eglwys yn Sant Illtud yn dyddio yn ôl i'r 9fed neu'r 10fed ganrif.

The ancient church of St Illtyd is the oldest building in north west Gwent. The present building dates from 13th century but the earliest record of a church at St Illtyd dates back to the 9th or 10th century.

Canolfan Wybodaeth ac Ymwelwyr y Siartwyr Chartist Information and Visitor Centre

Lleoliad:
Location:
NP13 3AE

Edrychwch ar hanes Mudiad y Siartwyr a'r digwyddiadau a arweiniodd at Y Gwrthryfel ar 4 Tachwedd 1839. Dysgwch am y cymeriadau a fu'n rhan ohono, beth oedd eu cymhelliant a'u hetifeddiaeth.

View the story of the Chartist Movement and events leading up to the Uprising on 4th November 1839. Learn about the characters involved, what motivated them and their legacy.

Llynnoedd Cwmtylleri Cwmtillery Lakes

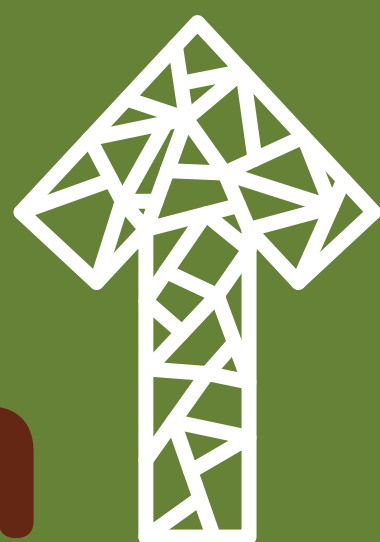
Lleoliad: SO 2185 06116
Location: N51.748262
NP13 1LU W3.1343651

Trysor cudd mewn cwm coediog, sydd yn gymaint mwy na llyn yn unig. Mae'n fan cychwyn da i fynd i gerdded a chanfod mwy am hanes glofaol yr ardal.

A hidden treasure nestling in a wooded valley and so much more than just the lake. A great base for walking and to find out more about the mining history of the area.

I'r De

Heading South

Parc yr Ŵyl Festival Park

Leoliad:
Location:
NP23 8FP

Gyda thros 70 erw o dir parc, mae Parc yr Ŵyl yn atgof o Ŵyl Erddi Cymru ac mae'n cynnwys llawer o'r nodweddion a'r cerfluniau gwreiddiol o'r digwyddiad yn 1992. Yn y parc, gallwch ganfod y Ganolfan Siopa, sydd yn baradwys gwirioneddol i siopwyr, gyda llwyth o fargeinion i bawb. Mae atyniadau hamdden Parc yr Ŵyl yn cynnwys y 'supertube' hiraf yn y DU, y castell chwarae antur mwyaf yn y rhanbarth a Gwarchodfa Tylluanod.

With over 70 acres of parkland, Festival Park is a remnant of Garden Festival Wales containing many of the original features and sculptures from the 1992 event. Nestling in the park is the Outlet Shopping Centre, truly a shopper's paradise with masses of bargains for everyone. Festival Park's leisure attractions include the UK's longest supertubing run, the region's largest adventure play castle and an Owl Sanctuary.

Amgueddfa Gweithfeydd Glynebwy Ebbw Vale Works Museum

Leoliad:
Location:
NP23 6AA

Mae'r casgliad mawr ac amrywiol yn adrodd hanes cymuned glo, haearn a dur Glynebwy a'r ardal gyfagos. Byddwch yn dysgu sut y dechreuodd cymuned amaethyddol fach greu haearn crai yn 1790; a thyfu'n gawr diwydiannol a gaeodd o'r diwedd yn 2002.

The large and varied collection tells the story of the coal, iron and steelmaking community of Ebbw Vale and the surrounding area. You will discover how a small agricultural community began to make pig iron in 1790; and grew into an industrial giant that eventually closed in 2002.

Gwarchodfa Tylluanod Owl Sanctuary

Lleoliad:
Location:
NP23 8FP

Mae'r Warchodfa Tylluanod yn gofalu am dros 80 o adar ysglyfaethus, gan gynnwys tylluanod, hebogau, bwncathod, eryrod a fwlturiaid o bob cwr o'r byd. Mae'r casgliad wedi tyfu drwy achub adar a rhoddion; a thra bydd llawer o'r adar yno am oes, bydd y rheini sy'n ddigon da i ddychwelyd i fywyd gwyllt yn gwneud hynny. Caiff ymwelwyr gyfle i afael yn yr adar er mwyn cael profiad bythgofiadwy a lluniau anhygoel.

The Owl Sanctuary cares for over 80 birds of prey, including owls, hawks, falcons, buzzards, eagles and vultures from all over the world. The collection has grown through rescues and donations; and while many of the birds will be there for life, those that are well enough are returned to the wild. Visitors get the chance to handle the birds for a memorable experience and amazing photographs.

'Supertubing' Supertubing

Lleoliad:
Location:
NP23 8FP

Dyma brofiad hamdden antur newydd, lle gallwch wibio i lawr llethr 120 metr ar diwb aer. Yma yng Nglynebwy mae'r tiwb hiraf yn y DU.

Supertubing is a new adventure leisure experience, where you accelerate down a 120 metre slope on an inflatable tube. Here in Ebbw Vale we have the longest run in the UK.

Archifau Gwent Gwent Archives

Lleoliad:
Location:
NP23 6AA

Porwch yn y catalog enfawr o ddogfennau sy'n dyddio nôl i'r 12fed ganrif hyd at heddiw. Mae Archifau Gwent wedi'u lleoli yn y Swyddfeydd Cyffredinol.

Have a browse through the huge catalogue of documents dating from the 12th century to present day. Gwent Archives are based in the General Offices.

Y Swyddfeydd Cyffredinol General Offices

Lleoliad:
Location:
NP23 6AA

Cafodd y Swyddfeydd Cyffredinol eu hadeiladu yn 1915-16 mewn arddull Baroc Iseldireg rhydd. Mae'n enghraifft gywrain a phrin o swyddfeydd diwylliannol sydd wedi goroesi. Mae'r dyluniad moethus yn adlewyrchu ffyniant y diwydiant dur ar ddechrau'r 20fed ganrif.

The General Office was built in 1915–16 in free Dutch Baroque style. It is a fine and rare survivor of an industrial office complex. The lavish design reflects the prosperity of the steel industry in the early 20th century.

Cwm Merddog – Gwarchodfa Natur y Cwm Tawel

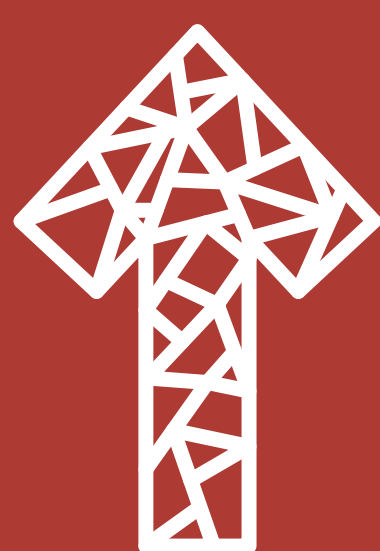
Lleoliad: SO 18730 06214
Location: N51.748707
W3.1786323

Cwm Merddog – Silent Valley Nature Reserve

Mae'r coetir ffawydden hwn yn lle hudolus i ymweld ag ef. Mae'r coed yn rhoi cefndir dramatig o ddail gwyrdd i'r gwanwyn, lliw oren llachar yn yr hydref ac ym mis Mai, mae'r goedwig yn llawn clychau'r gog.

This ancient beech woodland is a magical place to visit. The trees provide a dramatic backdrop of fresh green leaves in spring, vibrant orange autumn colour and in May the woods are filled with bluebells.

I'r Gorllewin Heading West

Parc Bryn Bach Parc Bryn Bach

Lleoliad: SO 12547 10263
Location: N51.784170
NP22 3AY W3.2691836

Parc gwledig 340 erw o goetir a dolydd blodau gwyllt, gyda llyn 36 erw yn ganolbwynt iddo. Mae'r parc yn cynnig rhywbeth i bawb, p'un a ydych yn cerdded neu'n beicio o amgylch y llyn, yn mwynhau pryd o fwyd yn y Ganolfan Gefn Gwlad neu'n cymryd rhan yn y nifer fawr o weithgareddau antur ar y safle. Mae'r cyfleusterau beicio yn cynnwys trac BMX, llwybrau beicio mynydd, a llwybrau hamdden a llogi beiciau. Hefyd ceir maes a chwrsgolff.

A 340-acre country park of woodlands and wild flower meadows with a 36-acre lake as its focal point. The Park offers something for all, whether you are strolling or cycling around the lake, enjoying a meal in the Countryside Centre or taking part in the many adventure activities on the site. Cycling facilities include a BMX track, mountain bike trails, leisure routes and cycle hire. There is also a golf driving range and course.

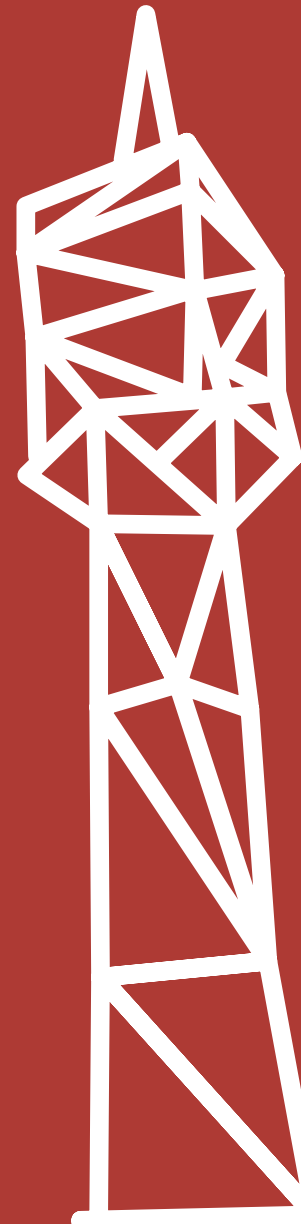

Tŷ a Pharc Bedwelty Bedwelty House & Park

Lleoliad: SO 14288 08495
Location: N51.768544
NP22 3XN W3.2435203

Dyma fila gofrestredig o gyfnod y Rhaglywiaeth, gyda gardd hanesyddol o'i chwmpas, a sefydlwyd yn ystod y 19eg ganrif ar gyfer y teulu Homfray, sef teulu enwog o Feistri Haearn. Mae gan Barc a Thŷ Bedwelty gysylltiad agos â hanes cymdeithasol cynnar y Gymru Ddiwydiannol. Parhaodd i chwarae rôl bwysig pan roddwyd y tŷ a'r parc i bobl Tredegar, a daeth yn ganolbwynt i'r mudiad Llafur yng Nghymru ac ym Mhrydain yn gyffredinol. Mae'n debyg mai'r unigolyn enwocaf i fod sy'n gysylltiedig â Thŷ a Pharc Bedwelty yw Aneurin Bevan AS, a oedd yn gyfrifol am sefydlu'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol. Mae'r Parc yn cynnwys gardd goed, gardd gegyn a'r bloc mwyaf o lo yn y byd!

A listed Regency villa surrounded by a historic garden, established in 19th century for the famous Homfray Ironmaster Dynasty. Bedwelty House and Park are intimately linked with the early social history of Industrial Wales. Its relevance continued when the house and park were given to the people of Tredegar, and consequently became a centre of the Labour movement in Wales and Britain at large. Probably the most famous name associated with Bedwelty House and Park is Aneurin Bevan MP, credited as the founder of the National Health Service. The Park contains an arboretum, kitchen garden and the biggest block of coal in the world!

Amgueddfa Tredegar

Tredegar Museum

Lleoliad:
Location:
NP22 3PS

Dan gysgod Cloc Tref Tredegar, mae gan yr Amgueddfa gasgliad amrywiol o arteffactau sy'n adlewyrchu diwydiant a bywyd y dref gwneud haearn bwysig hon. Mae arddangosfa newydd yn arddangos Tredegar, cartref y Gymdeithas Cymorth Meddygol y seiliodd Aneurin Bevan AS Gwasanaeth Iechyd Gwladol y DU arni.

Overlooked by Tredegar Town Clock, the Museum has a varied collection of artefacts reflecting the industry and life of this important iron-making town. A new exhibition showcases Tredegar, home of The Medical Aid Society on which Aneurin Bevan MP based the UK's National Health Service.

Cloc Tref Tredegar Tredegar Town Clock

Lleoliad: SO 14161 08826
Location: N51.771498
W3.2454354

Cafodd y cloc ei godi yn 1859 yn dilyn ffair godi arian a drefnwyd gan Mrs Davies. Cafodd y swm a godwyd ei ddyblu gan ei gwr, rheolwr Gwaith Haearn Tredegar. Y cloc hwn, sy'n 72 troedfedd o uchder, yw'r cloc annibynnol uchaf yn y wlad.

The clock was erected in 1859 following a fundraising bazaar organised by Mrs Davies. The sum raised, was matched by her husband, the manager of Tredegar Ironworks. Standing at 72 feet high, it is the tallest free-standing iron clock in the country.

Mynwent Colera Cefn Golau Cefn Golau Cholera Cemetery

Lleoliad: SO 13883 07581
Location: N51.760264
W3.2491529

Mae'r safle hwn, sydd ar ochr y mynydd i'r gorllewin o Dredegar, yn ein hatgoffa o bennod boenus mewn hanes lleol, pan fu farw o leiaf ddau gant o bobl o golera.

Set on the mountainside to the west of Tredegar, the site serves as a bleak reminder of a painful chapter in local history, when at least two hundred victims fell to the 'King of Terrors' – cholera.

Gwaith Haearn Sirhywi Sirhowy Ironworks

Lleoliad: SO 14306 10141
Location: N51.783347
NP22 4QP W3.2436705

Mae Gwaith Haearn Sirhywi yn enghraifft brin sydd wedi goroesi o oes aur y diwydiant haearn yng Nghymru yn y cyfnod Sioraidd. Y gwaith haearn, a adeiladwyd yn 1778, yw'r gwaith haearn hynaf a weithiai drwy losgi côc yng Nghymru.

Sirhowy Ironworks is a rare survivor of the heyday of the iron industry in Georgian Wales. The ironworks built in 1778 are the oldest remaining coke-fired ironworks in Wales.